

СХВАЛЕНО
Протокол засідання
педагогічної ради №1
29 серпня 2023 р.

НАСКРІЗНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Райгородського ліцею
Райгородської сільської ради
Вінницької області**

на 2023/2024 навчальний рік

*з українською мовою навчання
з 5-денним робочим тижнем*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тип закладу освіти: заклад загальної середньої освіти I-III ступенів.

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти:

- інституційна (очна (денна), дистанційна, змішана);
- індивідуальна (сімейна (домашня), екстернатна);
- Інклюзивне навчання у 2, 4, 6 класах.

У Райгородському ліцеї 11 класів: 4 - початкових, 5 - середніх, 2 – старших, у яких навчається 143 учень.

Середня наповнюваність:

1-4 класів – 12 учнів,

5-9 класів – 15 учнів,

10-11 класів – 11 учнів,

по ліцею - 13 учнів.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» 2023/2024 навчальний рік розпочинається 01 вересня святом - День знань, триває не менше 175 днів і закінчується не пізніше 1 липня наступного року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою.

I семестр - 01.09.2023р. до 31.12.2023 р.

II семестр - 15.01.2023 р. до 31.05.2024 р.

Впродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

осінні – з 28.10.2023 р. до 05.11.2023 р.;

зимові - з 23.12.2023 р. до 14.01.2024 р.;

весняні – з 23.03.2024 р. до 31.03.2024 р.

Режим роботи закладу освіти:

- режим навчання - п'ятиденний;
- заняття здійснюються в першу зміну;
- початок занять - о 8 годині 00 хвилин;
- тривалість уроків у закладі освіти відповідно до ст.10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» становить у 1-х класах - 35 хвилин, у 2-4 класах - 40 хвилин, у 5-11 класах - 45 хвилин;
- тривалість перерв між уроками становить 10 хвилин, великі перерви: 15 хвилин після другого та 20 хвилин після третього уроків;
- у ліцеї сформовано 1 групу подовженого дня, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 677 від 24.06.2018 року «Про затвердження Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти»;
- гранична наповнюваність класів встановлена відповідно ст. 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (не більше, ніж 30 учнів) та Санітарного регламенту для закладів середньої загальної освіти (наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205).

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказами МОН від 09.10.2020 №572, від 17.08.2012 №921, від 08.04.2016 №401).

Години фізичної культури в 1-11-х класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено наказами Міністерства освіти і науки України від 27.08.2010 № 834 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 657, від 10.06.2011 №572, від 03.04.2012 № 409 із змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 664, №1465.

Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення, за результатами анкетування учнів обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»:

Модуль	5 кл	6 кл	7 кл	8 кл	9 кл	10 кл	11 кл
Легка атлетика	18	18	19	14	17	14	16
Футбол	29	11	27	36	29	36	32
Баскетбол	18	-	-	-	-	-	-
Волейбол	18	18	-	36	18	36	32
Настільний теніс	-	-	15	16	9	16	18
Туризм	-	11	18	-	18	-	-
Шашки		12					
Рухливі ігри		18					
Гімнастика		17					

Навчальну практику та навчальні екскурсії в кінці навчального року за рішенням педагогічної ради школи (протокол №1 від 29.08.2023 року) можна не проводити.

Наскрізна освітня програма Райгородського ліцею на 2023/2024 навчальний рік розроблена на виконання

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших;
- Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020

№2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394;

- листа МОН України №1/12186-23 від 16 серпня 2023 р. „Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти”

У 2023/2024 навчальному році освітня програма Райгородського ліцею розроблена з урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом:

I ступеня (початкова освіта):

- КОНЦЕПЦІЇ реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року №988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»);
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ України № 688 від 24.07.2019 № 898 від 30.09.2020);
- для 1-2 класів – Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. (затвердженої наказом МОН України від 12.08. 2022 № 743);
- для 3-4 класів – Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. (затвердженої наказом МОН України від 12.08. 2022 № 743);

II ступеня (базова середня освіта):

- для 5-6 класів - Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти(затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235);
- для 7-9 класів - Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405, таблиця 1)

III ступеня (повна (профільна)загальна середня освіта):

- для 10-11 класів - Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 №1493 зі змінами, таблиця 2).

Освітня програма враховує вимоги Санітарного регламенту для закладів середньої загальної освіти (наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205) та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 483 від 24.04.2022 р.).

У зв'язку із дією воєнного стану в Україні, для забезпечення якісного виконання освітньої програми в 2023/2024 навчальному році в Райгородському ліцеї освітній процес організовано в інституційній та індивідуальній формах

навчання. Для організації дистанційної форми навчання та створення електронного освітнього середовища заклад освіти використовує Google Meet - сервіс аудіо- та відеоконференцій. Для забезпечення рівного доступу до дистанційного навчання, проведення онлайн-уроків використовуються сервіси Google Meet; контроль знань здійснюється із використанням сервісу онлайн-тестів Google Forms, освітніх платформ «На урок», «Всеосвіта»; консультації та додаткове обговорення - за допомогою месенджерів Telegram та Viber.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання учнів;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які навчаються за цією освітньою програмою.

Перед школою поставлені такі цілі щодо організації освітнього процесу:

- формування багатомірного освітнього простору для здобувачів освіти, орієнтованого на автономію, академічну свободу для всебічного розвитку особистості як найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей;
- забезпечення якості надання освітніх послуг на початковому, базовому, профільному середньому рівнях освіти;
- формування цінностей, необхідних для самореалізації здобувачів освіти;
- гуманістична направленість педагогічного процесу, повага до особистості учасників освітнього процесу;
- надання освітніх послуг через форми здобуття освіти: інституційну (очну, дистанційну), індивідуальну (сімейну (домашню));
- оптимізація системи професійного та особистісного зростання педагогічних працівників з метою постійного вдосконалення їх професійної майстерності для підвищення якості освітнього процесу в школі;
- розвиток творчої ініціативи та академічної свободи педагогів в пошуках нових форм і методів педагогічної діяльності для надання якісних освітніх послуг;
- розвиток у здобувачів освіти пізнавальних інтересів і здібностей, потреби глибокого і творчого оволодіння знаннями, навчання самостійного набуття знань, прагнення постійно знайомитися з найновішими досягненнями науки і техніки;
- врахування вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти, вибір оптимальної системи способів навчання і виховання з врахуванням індивідуальних рис характеру кожної дитини;
- створення умов для надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами (інклюзивне навчання);
- збереження та зміцнення морального та фізичного здоров'я учасників освітнього процесу.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА І СТУПЕНЯ

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Для 1-4-х класів освітня програма розроблена на основі типових освітніх програм:

- Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743),
- Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 1-2 класів - 1680 годин/навчальний рік; 3-4 класів - 1820 годин/навчальний рік.

Усього - 3500 годин/навчальний рік по школі І ступеня.

Зокрема:

- для 1-х класів - 805 годин/навчальний рік;
- для 2-х класів - 875 годин/навчальний рік;
- для 3-х класів - 910 годин/навчальний рік;
- для 4-х класів - 910 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на підсилення предметів інваріантної складової, а саме: для годин української мови в 1 класі та математики в 2 класі, індивідуальні заняття в 3-4 класах – для ліквідації прогалин у знаннях.

Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується заступником закладу освіти.

Вчитель зазначає проведені уроки в частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години. Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Початкова освіта - це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві,

продовження навчання в основній школі.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- Дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування

основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми рекомендується використовувати внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання - *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний,

інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Програми інваріантного складника Базового навчального плану є обов'язковими для використання.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень.

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів 1-4 класів здійснюється відповідно наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р. року № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, добросовісності, справедливості, неупередженості, систематичності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості. Пріоритетними функціями оцінювання є формувальне та діагностувальне.

Застосування формувального оцінювання уможливорює розв'язання таких освітніх завдань:

- підтримання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів;
- сприяння оптимальному темпу здобуття освіти учнів;
- формування в учнів упевненості у собі, усвідомлення своїх сильних сторін;
- формування в учнів рефлексивного ставлення до власних помилок і розуміння їх як невід'ємних етапів на шляху досягнення успіху;
- забезпечення постійного зворотнього зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отриманні дані, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання здобувачів освіти здійснюються у процесі формувального та підсумкового оцінювання.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів;
- аналізу портфоліо учнівських робіт, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;
- застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу.

Підсумкове тематичне оцінювання здійснюється за результатами виконання діагностичних робіт (розроблених на основі компетентнісного підходу), які можуть бути усними чи письмовими, у формі тестових завдань, цифровій формі (зокрема тестування в електронному форматі), комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Завдання для діагностичних робіт розробляються з урахуванням обов'язкових результатів навчання та відповідних умінь, рівні сформованості яких визначено у додатку Методичних рекомендацій. Форми і види оцінювання, зміст завдань учителі обирають самостійно з урахуванням особливостей учнів класу. Обсяг діагностичних робіт визначається із розрахунку прогнозованого часу на виконання окремих завдань учнями, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхньої готовності до виконання завдань. У третіх та четвертих класах тривалість виконання діагностичної роботи не перевищує 35 хвилин (із 40 хвилин уроку 5 хвилин - інструктаж, 35 хвилин - виконання роботи). Періодичність проведення діагностичних робіт відображається в календарно-тематичних планах з урахуванням кількості тем у межах кожного предмета. Письмові діагностичні роботи виконуються на окремих аркушах (формат А4).

Метою формувального оцінювання є формування у дитини впевненості в собі, в своїх можливостях; відзначення будь-якого успіху; акцент на сильних сторонах; діагностування досягнення на кожному з етапів навчання; адаптування освітнього процесу до здатностей дитини; виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню; стимулювання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів; запобігання побоюванням помилитися. Формувальне оцінювання мотивує і надихає дитину на навчальну діяльність, вияв власних здобутків та сприяння формуванню навичок застосування знань і умінь при виконанні практико орієнтованих завдань. Результати навчання учнів 1-4 класів виражаються вербальною оцінкою (протокол № 1 від 29.08.2023 р.).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення

факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, а також екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організовує в межах уроку або в позаурочний час. Можливе проведення уроків з використанням технологій дистанційного навчання. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності початкових класів: освітній процес в 1-4-х класах у 2023-2024 навчальному році забезпечує 8 педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) - не менше 150 годин здійснюється протягом 5 років, атестація - 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація - 1 раз на 3 роки;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності початкових класів;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності початкових класів;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями початкових класів результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти початкових класів:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників початкових класів;

дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процес.

Навчальний план для 1-2 класів з навчанням українською мовою,

складений на основі типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б.

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
		1 клас	2 клас		
Інваріантний складник					
Мовно-літературна	Українська мова	5	5		
	Іноземна мова (англ.)	2	3		
Математична	Математика	3	3		
Мовно-літературна	Я досліджую світ	7	8	2	2
Математична				1	1
Природнича				2	2
Технологічна				1	1
Інформатична				0	1
Соціальна і здоров'я-				0,5	0,5
Громадянська та				0,5	0,5
Мистецтво	Образотворче мистецтво	1	1		
	Музичне мистецтво	1	1		
Фізкультурна	Фізична культура	3	3		
Усього		19+3+1	21+3+1		
Варіативний складник					
Додаткові години	Українська мова	1			
	Математика		1		
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22		
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25		

Навчальний план складений на основі Типової освітньої програми розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019р. №1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти».

**Навчальний план для 3-4 класів з навчанням українською мовою,
складений на основі типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом Шияна Р.Б.**

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		3 клас	4 клас
Інваріантний складник			
Мовно-літературна	Українська мова	5	5
	Іноземна мова (англійська)	3	3
Математична	Математика	4	4
Мовно-літературна	Я досліджую світ	2	2
Математична		1	1
Природнича		2	2
Технологічна		1	1
Громадянська та історична		0,5	0,5
Соціальна і здоров'язбережувальна		0,5	0,5
Інформатична		Інформатика	1
Мистецтво	Мистецтво	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього		22+3+1	22+3+1
Варіативний складник			
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	25

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ ІІ СТУПЕНЯ

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Особи з особливим освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Для 5-6-х класів освітня програма розроблена на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021р. № 235 на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898.

Для 6-9-х класів освітня програма розроблена на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня». Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів складає 5775 годин/навчальний рік:

- для 5-6-х класів - 2065 годин/навчальний рік;
- для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік,
- для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Форми організації освітнього процесу.

Основні форми організації освітнього процесу в Райгородському ліцеї класифікуються за різними критеріями :

- за дидактичною метою - екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції, конференції, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), навчально-практичні заняття, інтегровані уроки, відеоуроки тощо;
- за місцем проведення - шкільні (урок, робота в майстерні, в лабораторії тощо); позашкільні (екскурсія, домашня самостійна робота);
- за часом навчання – урочні, позаурочні: предметні гуртки, конкурси, олімпіади, вікторини тощо;
- за кількістю учнів – індивідуальні, мікрогрупові, групові, колективні, масові.

Для надання якісних освітніх послуг проводяться уроки

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Шкільну освітню програму укладено за освітніми галузями:

- Мови і літератури,
- Суспільствознавство,
- Мистецтво,
- Математика,
- Природознавство,
- Технології,
- Здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

До освітньої програми додано навчальні плани.

Особливості організації освітнього процесу

Навчальний план школи II ступеня дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження.

Перелік модельних навчальних програм та підручників для 5-6-го класів

№	Галузь	Предмет	Підручник	Модельна програма
1	Мовно-літературна	Українська мова	«Українська мова» Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)
2	Мовно-літературна	Українська література	«Українська література» підручник для ЗЗСО (авт. Яценко Т.О., Пахаренко В.І., Слижук О.А.)	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.)
3	Мовно-літературна	Англійська мова	«Англійська мова (5-6-й рік навчання)» підручник для закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом) (авт. Карпюк О. Д., Карпюк К. Т.)	Модельна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г. та ін.).
4	Мовно-літературна	Зарубіжна література	«Зарубіжна література» підручник для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О. М.,	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О.,

			Мацевко-Бекерська Л. В., Рудніцька Н. П., Ковальова Л. Л., Орлова О. В., Юлдашева Л. П., Туряниця В. Г., Лебедь Д. О.)	Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В., Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.)
5	Математична	Математика	«Математика» підручник для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.)	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для ЗЗСО (авт. Істер О. С.)
6	Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	«Пізнаємо природу» підручник інтегрованого курсу для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.)	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи» для ЗЗСО (авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.)
7	Соціальна і здоров'язбережувальна	«Здоров'я, безпека та добробут»	«Здоров'я, безпека та добробут» підручник інтегрованого курсу для закладів загальної середньої освіти (авт. Шиян О. І., Волощенко О. В., Дяків В. Г., Козак О. П., Седоченко А. Б.)	Модельна навчальна програма “Здоров'я, безпека та добробут. 5–6 класи (інтегрований курс)” для закладів загальної середньої освіти (авт. Шиян О.І., Волощенко О.В., Гриньова М.В., Дяків В. Г., Козак О.П., Овчарук О.В., Седоченко А.Б., Сорока І.З., Страшко С.В.)
8	Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	«Досліджуємо історію і суспільство» підручник інтегрованого курсу для закладів загальної середньої освіти (авт. Васильків І. Д., Басюк О. Я., Гінкул Г. С., Грисюк Л. А., Димій І. С., Іртищева О. А., Костікова М. І., Паршин І. Л., Шеремета Р. В.)	Модельна навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Васильків І. Д., Димій І. С., Шеремета Р. В.),
9	Інформатична		«Інформатика» підручник для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)

10	Технологічна		«Технології» підручник для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.)	Модельна навчальна програма з технологій для 5-6 класів авторів Кільдеров Д.Б., Мачача С.С. та ін..
11	Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	«Мистецтво» підручник інтегрованого курсу для закладів загальної середньої освіти (авт. Кондратова Л. Г., Федун С. І., Чорний О. В.)	Модельною навчальною програмою «Мистецтво. 5–6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Кондратова Л. Г.).
		Етика	«Етика» підручник для закладів загальної середньої освіти (авт. Давидюк Л.В., Мельник А.О.)	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.)
12	Фізична культура	Фізична культура		Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)

Навчальний план для 5 – 6 класів Райгородського ліцею
за Типовою освітньою програмою закладів базової загальної середньої освіти»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235)

Освітня галузь	Предмет	Кількість годин	Кількість годин
		5 кл	6 кл
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5
	Іноземна мова (англ.)	3	3
Математична	Математика	4	4

Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія	-	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-
	Історія України		1
	Всесвітня історія		1
Інформатична	Інформатика	1	1
Технологічна	Технології	2	2
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1
	Музичне мистецтво	1	1
	Етика	0,5	-
Фізична культура	Фізична культура	3	3
	Всього	27	29,5

Оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6-х класів здійснюється відповідно «Рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти», наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 р. № 289

Опис інструментарію оцінювання.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

До навчальних досягнень належать такі результати освітнього процесу:

- знання — інформація, яку учень/учениця застосовує;
- уміння — здатність застосувати алгоритм дій для реалізації засвоєних та вироблених суб'єктивно нових знань;
- ставлення — суб'єктивна цінність інформації або діяльності, відображена у висловлених учнем/ученицею судженнях.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне). Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання учнівського прогресу. Формувальне оцінювання допоможе кожному учневі/учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості загальних та предметних компетентностей, а вчителів/учительці — аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів,

визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань. Поточне оцінювання — оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема, через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі. Підсумкове оцінювання — оцінювання результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (тематичне), семестр (семестрове) та навчальний рік (річне). Мета підсумкового оцінювання — встановити відповідність/невідповідність реальних результатів навчально-пізнавальної діяльності запланованим (очікуваним). Підсумкове оцінювання спрямоване на результат й оцінюється за 12-бальною шкалою. Оцінюючи навчальні досягнення учнів/учениць за 12-бальною шкалою в умовах компетентнісного навчання, учитель/вчителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого-четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні вміння учнів/учениць, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності. Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів/учениць з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички та наскільки сформована воля дотримуватися вимог до оформлення і представлення результатів навчання. За наявності базових знань учень/учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дозволить йому/їй виконати це завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи відповідно до визначених вимог. Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання доцільно разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем/ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностичну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виділяти основне. Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються в свідоцтві досягнень, що видається учневі.

Навчальний план для 7-9 класів Райгородського ліцею

за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405, таблиця 1)

Освітні галузі	Предмети	7	8	9
		Мови і	Українська мова	2,5

літератури	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англ.)	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільство – знавство	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природо- знавство				
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
Технології	Хімія	1,5	2	2
	Трудове навчання	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Інформатика	1	2	2
	Основи здоров'я	1	1	1
Додаткові години	Фізична культура	3	3	3
	Історія України		0,5	
Усього	Українська мова	0,5		
		31,5	32	33

Очікувані результати навчання здобувачів освіти 7-9 класів.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель. Результати навчання формують ключові компетентності здобувачі освіти у 7-9 класах.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета;

		<p>поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння:здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення:критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси:підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту;</p>

		<p>будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного</p>

		<p>розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень;</p>

		<p>розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	--

Орієнтовна рамка оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	<p>Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук;</p> <p>опрацьовує текстову та/або графічну інформацію</p>	<p>Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук;</p> <p>ставить запитання до змісту навчального матеріалу;</p> <p>опрацьовує й інтерпретує</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом;</p> <p>ставить уточнювальні запитання;</p> <p>використовує</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом;</p> <p>ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків;</p> <p>використовує</p>

		текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації
<i>Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
<i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним</i>	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для

<i>матеріалом</i>	копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i>	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності;	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі,

			визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
--	--	--	---	---

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ III СТУПЕНЯ

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Особи з особливим освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Для 10-11-х класів освітня програма розроблена на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік:

- для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік,
- для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у Таблицях 2,3 наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Освітню програму для школи III ступені укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу.

Основні форми організації освітнього процесу в Райгородському ліцеї класифікуються за різними критеріями :

- за дидактичною метою - екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції, конференції, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), навчально-практичні заняття, інтегровані уроки, відеоуроки тощо;
- за місцем проведення - шкільні (урок, робота в лабораторії тощо); позашкільні (екскурсія, домашня самостійна робота);
- за часом навчання – урочні, позаурочні : предметні гуртки, конкурси , олімпіади , вікторини, тощо;
- за кількістю учнів – індивідуальні, мікрогрупові, групові, колективні, масові.

Для надання якісних освітніх послуг проводяться уроки:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Навчальний план для 10-11 класів розроблено відповідно до Державного стандарту, він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі

години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

До вибірково-обов'язкових предметів в 10-11-х класах належать «Технології», «Мистецтво», «Інформатика».

Класи	Предмет	Кількість годин на тиждень
10-й	Мистецтво	1,5
	Інформатика	1,5
11-й	Технології	1,5
	Інформатика	1,5

Особливості організації освітнього процесу.

Для упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму, що передбачає максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів зміст профільного навчання в 10-11 класах реалізується у спільній діяльності учителя і учнів, що передбачає єдність інтересів і прагнень з метою формування якісної моделі випускника.

У навчальному плані для 10-11-х класів зазначено кількість тижневих годин на вивчення базових предметів для досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту.

Предмет «Фізика і астрономія» вивчається як два окремих предмети - «Фізика» (за програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В. М.), «Астрономія» (за програмою авторського колективу під керівництвом Яцківа Я.Я.).

Предмет «Біологія і екологія» вивчається як один предмет. Зміст навчальної програми «Біологія і екологія» (10-11 класи) (Програма з біології та екології для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 р. № 1407), відображає підходи, визначені в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти (2011 р.), Концепції Нової української школи (2016 р.), Концепції екологічної освіти України (2001 р.), а саме: екологізовано зміст всіх розділів біології.

Предмет «Математика» для учнів 10-11-х класів розрахована на 3 години на тиждень. У Райгородському ліцеї вивчаються 2 окремих предмета: «Алгебра і початки аналізу» та «Геометрія». Для задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузі «Математика» та у зв'язку з тим, що учні 11-х класів починаючи з 2021 року обов'язково складають ДПА у формі ЗНО (НМТ) з математики, із варіативної складової навчального плану виділено додатково у 10-11 класах по 1 годині.

На підставі постанови Кабінету Міністрів України від 26.02.2020 р. № 143 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» та наказу МОН України від 31.03.2020 р. № 464 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» назву навчального предмета «Захист Вітчизни» змінено на «Захист України», внесено зміни у навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН України від 23.10.2017 р. № 1407).

Для посилення вивчення інваріантної складової, винесеної на ЗНО, в 10-11 із варіативної складової навчального плану виділено додатково години:

- історія України - по 0,5 години (10 -11 кл.);
- математики - по 1 год (10-11 кл.)

Навчальний план для 10-11 класів

за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ МОН України від 20.04.2018 № 408, таблиця 2)

Предмети	Кількість годин на тиждень 10 клас	Кількість годин на тиждень 11 клас
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова (англійська)	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Захист України	1,5	1,5
Інформатика	1,5	1,5
Технології	1,5	-
Мистецтво	-	1,5
Фізична культура	3	3
Варіативна складова		
Математика	1	1
Історія України	0,5	0,5
Всього	31,5	30,5

Очікувані результати навчання здобувачів освіти 10-11 класів

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання сприятимуть формуванню ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови</p>

		<p>дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й</p>

		<p>оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	<p>Основні компетентності у природничих науках і технологіях</p>	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	<p>Інформаційно-цифрова компетентність</p>	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>

6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні</p>

		задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до</p>

		<p>культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загально предметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соцiально значимими надпредметними темами, якi допомагають формуванню в учнiв уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатнiсть застосовувати отриманi знання у рiзних ситуацiях.

Навчання за наскрiзними лiнiями реалiзується насамперед через

- організацію навчального середовища: зміст та цiлі наскрiзних тем враховуються при формуваннi духовного, соцiального i фiзичного середовища навчання;
- окремі предмети: виходячи iз наскрiзних тем при вивченнi предмета проводяться вiдповiднi тлумачення, приклади i методи навчання, реалiзуються надпредметнi, мiжкласовi та загальношкiльнi проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрiзними темами рiзна i залежить вiд цiлей i змiсту окремого предмета та вiд того, наскiльки тiсно той чи iнший предметний цикл пов'язаний iз конкретною наскрiзною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу i роботу гурткiв.

Необхiдною умовою формування компетентностей в Райгородському лицей є дiяльнiсна спрямованiсть навчання, яка передбачає постiйне включення учнiв до рiзних видiв педагогiчно доцiльної активної навчально-пiзнавальної дiяльностi, а також практична його спрямованiсть. Педагогi, де це можливо, не лише показують виникнення факту iз практичної ситуацiї, а й по можливостi створюють умови для самостiйного виведення нового поняття, перевiрцi його на практицi i встановлення причинно-наслiдкових зв'язкiв шляхом створення проблемних ситуацiй, органiзацiї спостережень, дослiдiв та iнших видiв дiяльностi. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалiзацiя в освiтньому процесi мiжпредметних i внутрiшньопредметних зв'язкiв, а саме: змiстово-iнформацiйних, операцiйно-дiяльнiсних i органiзацiйно-методичних. Їх використання посилює пiзнавальний iнтерес учнiв до навчання i пiдвищує рiвень їхньої загальної культури, створює умови для систематизацiї навчального матерiалу i формування наукового свiтогляду. Учнi набувають досвiду застосування знань на практицi та перенесення їх в новi ситуацiї.

Навчання за наскрiзними лiнiями реалiзується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цiлі наскрiзних тем враховуються при формуваннi духовного, соцiального i фiзичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи iз наскрiзних тем при вивченнi предмета проводяться вiдповiднi трактовки, приклади i методи навчання, реалiзуються надпредметнi, мiжкласовi та загальношкiльнi проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрiзними темами рiзна i залежить вiд цiлей i змiсту окремого предмета та вiд того, наскiльки тiсно той чи iнший предметний цикл пов'язаний iз конкретною наскрiзною темою;

- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
---	--

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 10-11 класах підлягають формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню. Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей учнів середньої школи окрім уроку здійснюватиметься у формі тестування, співбесіди, контроль-ного навчально-практичного заняття.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності: освітній процес у 5-11 класах забезпечують 17 учителів. З них мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» - 9, «спеціаліст I категорії» - 4, «спеціаліст II категорії» - 3, «спеціаліст» - 1, педагогічне звання «старший учитель» мають 3 учителі; педагогічне звання «учитель-методист» - 1 учитель.
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності здійснюється відповідно до навчальних програм, підручників, посібників, рекомендованих МОН України;

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності: програмування педагогами індивідуальної науково-педагогічної діяльності, проведення навчальних занять (лекції, семінари, практикуми, лабораторні роботи) згідно з навчальним планом, підготовка та видання навчальних та науково-методичних посібників для вчителів;
  - контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення здійснюється відповідно до річного плану роботи школи, затвердженого педагогічною радою;
  - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників: проходження курсів підвищення кваліфікації, участь у семінарах, тренінгах, тощо;
  - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності: застосування на уроках ІКТ;
  - якість проведення навчальних занять: вивчення стану викладання предметів відповідно до річного плану роботи школи;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей):
узагальнення результатів олімпіад, конкурсів, ДПА, ЗНО.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Освітні послуги надаються дітям з особливими освітніми потребами у класах з інклюзивним навчанням із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. Для організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі загальної середньої освіти створюються умови для:

- забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень такого закладу дітей з порушеннями опорно-рухового апарату,
- забезпечення необхідними навчально-методичними і наочно-дидактичними посібниками та індивідуальними технічними засобами навчання;
- забезпечення відповідними педагогічними працівниками.

Освітній процес у класах з інклюзивним навчанням здійснюється за типовими навчальними планами, програмами, підручниками та посібниками, рекомендованими МОН для закладів загальної середньої освіти, відповідно до робочого навчального плану закладу освіти, складеного на основі типових навчальних планів закладу освіти.

Відповідно до особливостей інтелектуального розвитку учня, командою психолого-педагогічного супроводу (з участю батьків здобувача освіти) розробляється індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна

програма (модифікована/адаптована). Розклад уроків для дітей з особливими освітніми потребами складається з урахуванням індивідуальних особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.

Особливістю освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами є його корекційна спрямованість. Корекційно-розвиткова робота проводиться як корекційно-розвиткові заняття за напрямками відповідно до індивідуальних особливостей учня.

Особистісно орієнтоване спрямування навчально-виховного процесу забезпечує асистент вчителя, який бере участь у розробленні та виконанні навчальних планів та програм, адаптує навчальні матеріали з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Освітні та соціальні потреби дітей з особливими освітніми потребами під час їх перебування в закладі освіти задовольняються батьками або особами, уповноваженими ними.

Оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним навчальною програмою. Система оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами є стимулюючою. Державна підсумкова атестація дітей з особливими освітніми потребами буде здійснюватися відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію.

Діти з особливими освітніми потребами залучаються до позакласної та позашкільної роботи з урахуванням їх інтересів, нахилів, здібностей, побажань, віку, індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності та стану здоров'я.

Навчальні програми (2023-2024 н.р.)

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

1-2 класи – Типова освітня програма під керівництвом Р.Б.Шияна (наказ МОН України від 12.08.2022 р. № 743);

3-4 класи – Типова освітня програма під керівництвом Р.Б.Шияна (наказ МОН України від 12.08.2022 р. № 743);

БАЗОВА ТА ПОВНА ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Українська мова

6 – 9 класи – навчальна програма зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804;

10 – 11 класи – навчальні програмами (рівень стандарту), затверджені наказом МОН України від 23.10.2017 р. № 1407.

Навчальні програми розміщені на офіційному сайті МОН за покликанням <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

Українська література

7 – 9 класи – навчальна програма зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804;

10-11 класи – навчальна програма (рівень стандарту), затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 р. № 1407.

Навчальні програми розміщені на офіційному сайті МОН за покликанням <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

Зарубіжна література та мови національних меншин

Зарубіжна література:

7– 9 класи – навчальні програми зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 03.08.2017 р. № 698;

10-11 класи – навчальні програми (рівень стандарту), затверджені наказом МОН України від 03.08.2017 р. № 698.

Іноземні мови

7-9 класи – Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392, та Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), розроблена на виконання Закону України «Про освіту» і затверджена наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408;

10-11 класи - Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392, та Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта), розроблена на

виконання Закону України «Про освіту» і затверджена наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 407.

Історія

«Історія України. Всесвітня історія 7–11 класи» - наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698);

Правознавство та громадянська освіта

9 класи – «Основи правознавства. 9 клас» (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804). Програма розміщена на офіційному веб-сайті Міністерства за покликанням (<https://goo.gl/GDh9gC>).

10 класи - навчальна програма з курсу «Громадянська освіта»: «Громадянська освіта (інтегрований курс). 10 клас» для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки від 23.10.2017 р. № 1407.

Програма розміщена на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за покликанням (<https://goo.gl/fwh2BR>).

Математика

7-9 класи - навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804. Програма розміщена на офіційному вебсайті Міністерства за покликанням <https://goo.gl/GDh9gC>;

10-11 класи - навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 р. № 1407 «Рівень стандарту. 10-11 класи».

Програма розміщена на офіційному веб-сайті МОН України за покликанням (<https://goo.gl/fwh2BR>).

Біологія

7-9 класи - програма з біології для 6-9 класів, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804. Програма розміщена на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://goo.gl/GDh9gC>);

10-11 класи - програма з біології та екології для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 р. № 1407.

Програма розміщена на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://goo.gl/fwh2BR>).

Географія

7-9 класи – навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804. Програма розміщена на офіційному вебсайті МОН України за покликанням: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-5-9-klas>

10-11 класи – навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017р. № 1407. (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>),

та методичні рекомендації, розроблені МОН України спільно з ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», Національною академією педагогічних наук

України (лист МОН від 01.07.2019 р. № 1/11-5966). (URL: https://www.auc.org.ua/sites/default/files/sectors/u137/2019_mon_metodychni_rekomendaciyi_27-06.pdf)

Хімія

7 - 9 класи – програма для загальноосвітніх навчальних закладів. «Хімія. 7 - 9 класи», затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804. Програма розміщена на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://goo.gl/GDh9gC>)

10 – 11 класи – програма з хімії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 р. № 1407). Програма розміщена на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://goo.gl/fwh2BR>)

Фізика і астрономія

7-9 класи - навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804. Програма розміщена на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України (<https://goo.gl/GDh9gC>).

10 - 11 класи - Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408 (в редакції наказу МОН України від 28.11.2019 р. № 1493)

Вивчення здійснюється як два окремі предмети - «Фізика» (за програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В. М.), «Астрономія» (за програмою авторського колективу під керівництвом Яцківа Я.Я.).

Програми розміщені на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>).

Інформатика

Вивчення інформатики у основній і старшій школі здійснюється за типовими освітніми та навчальними програмами, що розміщені на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України:

7-9 класи:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/onovlennya-12-2017/8-informatika.docx>

10-11 класи:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/informatikastandard-10-11.docx>

Трудове навчання

7-9 класи - навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804.

Програма розміщена на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за покликанням <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/navchalni-programy.html>).

Технології

10-11 класи (рівень стандарту) – навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 р. № 1407.

Програма розмішена на офіційному вебсайті міністерства за покликом <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalniprogramy.html>).

Мистецтво

7-9 класи - навчальна програма «Мистецтво. 5-9 класи» (оновлена);

10-11 класи - навчальна програма «Мистецтво. Рівень стандарту. 10-11 класи».

Програми розміщені на офіційному вебсайті МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-5-9-klas>

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

Основи здоров'я

7-9 класи - навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 03.08.2017 р. № 698.

Фізична культура

6–9 класи – навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 р. № 1407;

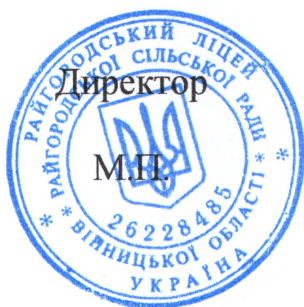
10-11 класи - навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 22.03.2017 р. № 451.

Захист України

Навчальна програма “Захист України” затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 р. № 698.

Освітня програма в обсязі 46 (сорока шести) сторінок пронумерована, прошнурована, скріплена печаткою.

30 серпня 2022 р.

Олена ЗАЄЦЬ